

DERDE BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER
ICHTHIJOLOGISCHE FAUNA
VAN
B A T J A N.
DOOR
P. BLEEKER.

De nieuwere onderzoekingen van de fauna der Moluksche wateren leeren meer en meer, dat de schrijvers der vorige eeuw de voorstelling van den rijkdom dier fauna niet alleen geenszins hebben overdreven, maar in die voorstelling ver beneden de werkelijkheid zijn gebleven. De talrijke toezendingen van Moluksche visschen hebben thans reeds bijkans 750 vischsoorten van de eigenlijke Moluksche wateren doen kennen en dat dit cijfer nog slechts een gedeelte der daar levende soorten omvat, blijkt daaruit, dat onder die toezendingen niet begrepen waren de grootere soorten, welke bewaring bijzondere zorgen en moeite in had, en dat het zelfs onder de nieuwste verzamelingen, welke mij uit de Molukken geworden zijn, nog niet ontbroken heeft aan soorten welke vroeger van daar nog niet bekend geworden waren. Een nieuw voorbeeld daarvan levert eene nieuwe verzameling op, welke ik te danken heb aan de welwillendheid van den heer J. G. T. BERNELOT MOENS, off-

eier van gezondheid der 2^e klasse, thans op het eiland Batjan geplaatst. Deze verzameling, bestaande uit 55 soorten van zeevisschen en 17 soorten van zoetwatervisschen van Batjan, bevat weder veel nieuws voor de fauna van Batjan zelf; maar bovendien ook weder eenige soorten, welke in de Molukken nog niet aangetroffen waren en gedeeltelijk tevens nieuw zijn voor de wetenschap. De bedoelde verzameling was zamengesteld als volgt:

Species Batjanenses in mari captae.

- | | |
|--|---|
| 1. * <i>Apogon koilomatodon</i> Blkr. | 30. <i>Caranx Forsteri</i> CV. |
| 2. * <i>Serranus celebicus</i> Blkr. | 31. * <i>Equula filigera</i> CV. |
| 3. * » <i>guttatus</i> CV. | 32. * <i>Fistularia immaculata</i> Comm. |
| 4. * » <i>hexagonatus</i> CV. | 33. * <i>Cichlops spilopterus</i> Blkr. |
| 5. * » <i>macropilos</i> Blkr. | 34. * » <i>trispilos</i> Blkr. |
| 6. * » <i>marginalis</i> CV. | 35. * <i>Amphiprion percula</i> CV. |
| 7. * » <i>micropriion</i> Blkr. | 36. * <i>Pomacentrus albifasciatus</i> Schl.
Müll. |
| 8. * » <i>nigripinnis</i> CV.? | 37. * » <i>prosopotaenia</i> Blkr. |
| 9. * » <i>punctulatus</i> CV. | 38. * <i>Dasyllus polyacanthus</i> Blkr. |
| 10. * » <i>spilurus</i> CV. | 39. * <i>Cossyphus macrodon</i> Blkr. |
| 11. * <i>Mesoprion bottonensis</i> Blkr. | 40. * <i>Julis (Julis) lunaris</i> CV. |
| 12. * » <i>octolineatus</i> Blkr. | 41. * » (<i>Halichoeres</i>) <i>dieschismen-</i>
<i>nacanthoïdes</i> Blkr. |
| 13. * » <i>semicinctus</i> CV. | 42. * <i>Cheilinus celebicus</i> Blkr. |
| 14. <i>Therapon Cuvieri</i> Blkr. | 43. * » <i>oxycephalus</i> Blkr. |
| 15. » <i>servus</i> CV. | 44. * » <i>radiatus</i> Blkr. |
| 16. * <i>Holocentrum leonoïdes</i> Blkr. | 45. * <i>Scarus micrognathos</i> Blkr. |
| 17. * <i>Percis cancellata</i> CV. | 46. * <i>Plotosus anguillaris</i> Cuv. |
| 18. * <i>Monocentris japonicus</i> CV. | 47. * <i>Belone cylindrica</i> Blkr. |
| 19. <i>Platycephalus bataviensis</i> Blkr. | 48. * <i>Harengula moluccensis</i> Blkr. |
| 20. * <i>Scolopsides monogramma</i> K.v.H. | 49. * <i>Saurus synodus</i> CV. |
| 21. <i>Heterognathodon bifasciatus</i> Blkr. | 50. <i>Rhombus pantherinus</i> Rupp. |
| 22. * » <i>xanthopleura</i> Blkr. | 51. * » <i>polyspilos</i> Blkr. |
| 23. * <i>Pentapus setosus</i> CV. | 52. * <i>Dalophis polyophthalmus</i> Blkr. |
| 24. * <i>Lethrinus Moensii</i> Blkr. | 53. * <i>Arothron hypselogeneion</i> Blkr. |
| 25. * <i>Chaetodon vagabundus</i> Bl. | 54. * <i>Balistes lineatus</i> Bl. |
| 26. <i>Platax vespertilio</i> Cuv. | 55. * » <i>praslinus</i> Lac. |
| 27. <i>Scomber loo</i> CV. | |
| 28. <i>Trachinotus Baillonii</i> CV. | |
| 29. * <i>Selar Hasseltii</i> Blkr. | |

Species Batjanenses in fluminibus Amasing et Maulawang captae

- | | |
|--------------------------------------|--|
| 1. <i>Ambassis batjanensis</i> Blkr. | 10. <i>Equula ensifera</i> CV. |
| 2. * <i>Serranus Sebae</i> Blkr. | 11. * <i>Scatophagus ornatus</i> CV. |
| 3. <i>Mesoprion fuscescens</i> CV. | 12. * <i>Mugil cylindricus</i> CV. |
| 4. <i>Dules maculatus</i> CV. | 13. * <i>Cestraeus oxyrhynchos</i> CV. |
| 5. * <i>Therapon theraps</i> CV. | 14. <i>Gobius grammepomus</i> Blkr. |
| 6. <i>Sillago malabarica</i> Cuv. | 15. * <i>Eleotris aporos</i> Blkr. |
| 7. <i>Sphyreena obtusata</i> CV. | 16. * <i>Amphiprion percula</i> CV. |
| 8. <i>Caranx Forsteri</i> CV. | 17. <i>Hemiramphus Buffonis</i> CV. |
| 9. » <i>ekala</i> CV. | |

Van de 70 soorten dezer verzameling zijn niet minder dan 52, de met een * gemerkte, nieuw voor de kennis der fauna van Batjan. Daarvan zijn tevens nieuw voor de kennis der Moluksche wateren *Serranus macrospilos* Blkr, *Serranus nigripinnis* CV?, *Serranus spilurus* CV., *Percis cencellata* CV., *Monocentris japonicus* CV., *Pentapus setosus* CV., *Cestraeus oxyrhynchos* CV., *Cichlops spilopterus* Blkr, *Pomacentrus albifasciatus* Schl. Müll., *Dascyllus polyacanthus* Blkr, *Scarus micrognathos* Blkr, *Rhombus polyspilos* Blkr en *Dalophis polyophthalmus* Blkr; en nieuw voor wetenschap *Serranus macrospilos* en *Dascyllus polyacanthus*.

SPECIES PISCIIUM BATJANENSES HUCUSQUE COGNITAE.

1. *Apogon bandanensis* Blkr, Nat. Tijdschr. v. Nederl. Ind. VI p. 95.
2. » *koilomatodon* Blkr, ibid. IV p. 134.
3. » *margaritophorus* Blkr, ib. VII p. 362.
4. *Ambassis batjanensis* Blkr, ibid. IX p. 196.
5. » *Dussumieri* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
6. » *interrupta* Blkr, Nat. Tijdschr. N. Ind. III p. 696.
7. *Serranus celebicus* Blkr, ibid. II p. 217.
8. » *guttatus* CV. = *Serranus cyanostigmatoïdes* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
9. » *hexagonatus* CV., Nat. T. N. Ind. VI p. 191.
10. » *macrospilos* Blkr, ibid. IX p. 499.
11. » *marginalis* CV., Verh. B. Gen. XXII Perc.
12. » *microprion* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 552.
13. » *nigripinnis* CV? ibid. IX p. 1500.
14. » *punctulatus* CV., ibid. III p. 570.
15. » *Sebae* Blkr, ibid. VI p. 483 Habit. Kali Amasing vel Madawang.
16. » *spilurus* CV. ibid. VI p. 322.
17. *Mesoprion bottonensis* Blkr = *Mesoprion janthinurus* Blkr, ibid. II p. 170, VI p. 52.
18. » *coeruleopunctatus* Blkr, ibid. II p. 169 = *Goga* Batj. Hab. Kali Amasing.
19. » *fulviflamma* Blkr, ibid. II p. 169.
20. » *fuscescens* CV., ibid. IX p. 197. *Laü bini* vel *Lawa bini* Batj. Hab. Kali Amasing et Madawang.
21. » *gembra* CV. = *Mesoprion immaculatus* CV? Blkr, Verh. B. Gen. XXII Perc. Nat. T. N. Ind. IV p. 246. *Laü bini* vel *Lawa bini* Batj.
22. » *marginatus* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 554. = *Gadja kuning* Batj. Hab. Kali Amasing.
23. » *octolineatus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
24. » *semicinctus* CV., Nat. T. Ned. Ind. V p. 331.
25. *Dules maculatus* CV., ibid. V p. 333 = *Dewang* vel *Arimangan* Batj. Hab. Kali Amasing et Madawang.
26. *Therapon Cuvieri* Blkr, ib. VI p. 211. = *Kura-kura-i* Batj.
27. » *servus* CV., Verh. Bat. Gen. XXII Perc. = *Kerong-kerong* Batj. Hab. Batjan.

28. *Therapon theraps* CV. *ibid.* Habit. Kali Amasing vel Madawang.
29. *Holocentrum leonoïdes* Blkr, *ibid.*
30. » *orientale* CV. *ibid.*
31. *Percis cancellata* CV., Nat. T. N. Ind. IX p. 501.
32. *Sillago malabarica* Cuv. = *Sillago acuta* CV., Verh. B. Gen. XXII Perc.
Lumpah iwap v. *Lumpah iup* Batj.
33. *Sphyaena brachygnathos* Blkr, *ibid.* XXVI Sphyaen. Nat. T. N. Ind.
VII p. 363.
34. » *jello* CV., *ibid.*, *ibid.* VII p. 369. *Hao-rao* Batj. Hab.
Kali Amasing.
35. » *langsar* Blkr, *ibid.*, *ib.* VII p. 367. *Sagalu* Batj. Hab.
Batjan.
36. » *obtusata* CV., *ibid.*, *ibid.* VII p. 364. Hab. Kali Amasing
et Madawang.
37. *Polynemus plebejus* Brouss., Verh. B. Gen. XXII Perc. *Idung la-*
mak Batj.
38. *Mulloides flavolineatus* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 697.
39. *Monocentris japonicus* CV. = *Monocentris cataphracta* Bl. Schn., Blkr,
Bijdr. tot de kennis der Ichth. Japan. Amsterd. 1853 4^o p. 5.
40. *Dactylopterus orientalis* CV., Nat. T. Ned. Ind. III p. 264.
41. *Platycephalus bataviensis* Blkr, *ibid.* IV p. 460.
42. *Pelor obscurum* CV., *ibid.* V p. 241.
43. *Corvina Goldmanni* Blkr, *ibid.* VII p. 371 = *Rovi* Batj. Hab. Sun-
geipuan.
44. *Scolopsides lineatus* QG. *ibid.* V p. 73.
45. » *monogramma* K. v. H., Verh. Bat. Gen. XXIII Sciaen.
46. *Heterognathodon bifasciatus* Blkr., *ibid.* *Sisi demong* Batj. Hab. Batjan.
47. » *xanthopleura* Blkr, *ibid.* Nat. T. N. Ind. I p. 01.
48. *Lethrinus Moensii* Blkr, Nat. T. N. Ind. IX p.
49. *Pentapus setosus* CV., *ibid.* II p. 175.
50. *Chaetodon vagabundus* Bl., Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.
51. *Chaetodon virescens* CV., *ibid.* = *Kalibubo* Batj. Hab. Batjan.
52. *Scatophagus argus* CV., *ibid.*
53. » *ornatus* CV., Nat. Tijds. Ned. Ind. VI p. 492. Hab. Kali
Amasing vel Madawang.
54. *Drepane punctata* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.
55. *Platax vespertilio* Cuv. Rüpp. = *Platax Blochii* CV., *ibid.*
56. *Psettus rhombus* CV., *ibid.* = *Baru merau* Batj. Hab. Batjan.
57. *Toxotes jaculator* CV., *ibid.*
58. *Scomber loo* CV., *ibid.* XXIV Makr.
59. *Cybium konam* Blkr, *ibid.* Nat. T. Ned. Ind. I p. 357.
60. *Chorinemus tol* CV., *ibid.* Verh. Bat. Gen. XXIV Makr. = *Lassi* Batj
Hab. Batjan.

61. *Trachinotus Billonii* CV., *ibid.* = *Bobara lassa* Batj. Hab. Batjan, Kali Amasing.
62. *Elacate mottah* CV., *ibid.*
63. *Trichiurus haumela* CV., *ibid.*
64. *Caranx ekala* CV., *ibid.* Hab. Kali Amasing vel Madawang.
65. » *Forsteri* CV., *ibid.* Nat. T. N. Ind. III p. 164 = *Bobara kunning* Batj. Hab. Batjan, Kali Amasing v. Madawang.
66. *Selar boöps* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
67. » *Hasseltii* Blkr, *ibid.*, Nat. T. N. Ind. I p. 359.
68. *Carangichthys typus* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 760.
69. *Carangoïdes gallichthys* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
70. *Gazza tapeinosoma* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 260.
71. *Equula ensifera* CV., Verh. Bat. Gen. XXIV Makr. *Batja* Batj. Hab. Batjan, Kali Amasing vel Madawang.
72. » *filigera* CV., *ibid.*, Nat. T. N. Ind. III p. 165.
73. *Amphacanthus doliatus* CV., Nat. T. N. Ind. IV p. 605. = *Uhiana* Batj. Hab. Batjan.
74. » *dorsalis* CV., Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.
75. *Acanthurus matoides* CV., *ibid.*
76. *Mugil cylindricus* CV.? Nat. T. N. Ind. IV p. 266. Hab. Kali Amasing vel Madawang.
77. » *heterocheilos* Blkr, *ibid.* IX p. 198.
78. » *melanochir* K. v. K. *ibid.* III p. 423 = *Goru* vel *Goruü* Batj. Hab. Mortu.
79. *Cestraeus oxyrhyndos* CV., *ib.* IX p. Hab. Kali Amasing vel Madawang.
80. *Atherina duodecimalis* CV., *ibid.* II p. 485.
81. *Gobius grammepomus* Blkr, *ibid.* IX p. 200. Hab. Kali Amasing vel Madawang.
82. » *sphinx* CV. *ibid.* VI p. 103.
83. *Sicydium cynocephalus* CV. *ibid.* IX p. 201. = *Balkus* vel *Balkusa* Batj.
84. *Eleotris aporos* Blkr, *ibid.* VI p. 59. Hab. Kali Amasing vel Madawang.
85. » *nigra* QG. Verh. Bat. Gen. XXV Ichth. Beng. p. 105.
86. » *muralis* CV., Nat. T. N. Ind. III p. 276.
87. *Salarias cyanostigma* Blkr, Verh. B. Gen. XXII Blenn. Gob.
88. *Fistularia immaculata* Comm., Nat. T. N. Ind. III p. 281.
89. *Amphisile scutata* Cuv., *ibid.* II p. 245. *Piso* Batj. Hab. Mortu.
90. *Cichlops spilopterus* Blkr, *ibid.* V p. 168.
91. » *trispilos* Blkr, *ibid.*
92. *Premnas biaculeatus* Blkr, *ibid.* VI p. 330.
93. *Amhiprion percula* CV., *ibid.* III p. 287.

94. *Pomacentrus albifasciatus* Schl. Müll. = *Pomacentrus leucopleura* Blkr
ibid. VII p. 35.
95. » *prosopotaenia* Blkr, ibid. III. p. 67.
96. *Daseyllus polyacanthus* Blkr, ibid. IX p. 503.
97. *Glyphisodon batjanensis* Blkr, ibid. VII p. 373.
98. » *rahti* CV. Verh. B. Gen. XXI Labr. eten. *Gulja* Batj.
Hab. Batjan.
99. » *uniocellatus* QG., Nat. T. N. Ind. IV p. 119.
100. *Cossyphus diana* CV., ibid. VII p. 36.
101. » *maetodon* Blkr, Verh. B. Gen. XXII Gladsch. Labr.
102. *Julis (Julis) lunaris* CV. ibid.
103. » (*Halichoeres*) *castuzi* Blkr, Nat. T. N. Ind. III p. 763.
104. » (») *dieschismenacanthoides* Blkr. ibid. IV p. 121.
105. *Cheilinus celebicus* Blkr, ibid. V. p. 171.
106. » *oxycephalus* Blkr, ibid. V p. 349.
107. » *radiatus* Blkr = *Cheilinus diagrammus* CV., Verh. B. G
XXII Gladsch. Labr.
108. *Scarus micrognathos* Blkr, ibid.
109. *Callyodon waigiensis* CV? Nat. T. N. Ind. II p. 256.
110. *Plotosus anguillaris* Cuv. = *Plotosus lineatus* CV., Verh. Bat. Gen.
XXI Siur. bat.
111. *Belone cylindrica* Blkr, ibid. XXIV Snoek.
112. *Hemiramphus buffonis* CV., Nat. T. N. Ind. Ind. III p. 711. Hab.
Kali Amasing v. Madawang.
113. *Dussumieria Hasseltii* Blkr, ibid. I p. 422, Verh. B. Gen. XXIV
Chir. etc. *Maki tjina* Batj. Hab. Batjan.
114. *Harengula moluccensis* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 609.
115. » *melanurus* Blkr, ibid V p. 245. *Bik hokkoa* Batj. Hab.
Kali Amasing.
116. *Engraulis Brownii* CV., Verh. Bat Gen. XXIV Haring. *Gnafti* Batj.
Hab. Kali Amasing.
117. » *encrasicholoïdes* Blkr, ibid. Nat T. N. I. III p. 173.
118. » *Grayi* Blkr, ibid., ibid. II p. 492.
119. *Chatoessus nasus* CV., Nat. T. N. Ind. II p. 223.
120. *Saurus synodus* CV. ibid. II p. 257.
121. *Rhombus pantherinus* Rapp. = *Rhombus sumatranus* Blkr, Nat. T.
N. Ind. I p. 409, VIII p. 173.
122. » *polyspilos* Blkr, ib. IV p. 503.
123. *Plagusia marmorata* Blkr, ib. I p. 411. Verh. Bat. Gen. XXIV Fleur.
124. *Dalophis polyopthalmus* Blkr, Nat. T. N. Ind. IV p. 299.
125. *Balistes lineatus* Bl. Verh. B. Gen. XXIV Balist. Nat. T. N. Ind. p. 260.
126. » *praslinus* Lac. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist.
127. » *viridescens* Lac., Nat. T. N. I. VII p. 374.

128. *Menacanthus trichurus* Blkr, *ibid.* IV p. 125.
129. *Triacanthus brachysoma* Blkr, *ibid.* IV p. 128. *Verh. B. Gen.* XXIV
Balist.
130. *Arothron hypselogeneion* Blkr = *Tetraodon hypselogeneion* Blkr, *Nat.*
T. N. Ind. III p. 300.
131. » *laterna* Blkr = *Tetraodon laterna* Richds. *Nat. T. N. Ind.*
III p. 299.
132. » *virgatus* Blkr = *Tetraodon virgatus* Richds., *ibid.* III p. 299.
Kulju kutju Batj.
133. *Solenognathus Blochii* Blkr, *Verh. Bat. Gen.* XXV *Trosk. Vissch.*
134. *Pegasus draconis* L., *ibid.*
135. *Hemiseyllium malayanum* MH., *Nat. T. Ned. Ind.* VIII p. 377.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOIDEI.

Serranus macrospilos Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite convexo $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{5}$ in ejus longitudine; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali toto capite convexa; rostro toto squamoso; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, post oculum desinente, capite duplo circiter brevior; osse supra-maxillari squamis minimis parvis; osse intermaxillari dentibus pluriseriatis, serie externa concavis, seriis internis setaceis antice longioribus in thurnas 2 collocatis et insuper caninis 2 medioeribus; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis, serie interna longioribus, antice caninis 2 parvis; rictu parum obliquo; praeoperculo obtusangulo, margine posteriore convexo, denticulis plus quam 30 serrato, denticulis angulo ceteris majoribus; suboperculo interoperculoque edentulis; operculo spinis 3, spina media spinis superiore et inferiore subaequalibus multo longiore; dorso elevato ventre multo convexiore; linea laterali regulariter curvata; squamis lateribus 35 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali rotundatis; dorsali spinosa dorsali radiosa humilior spinis 4^a et 5^a spinis sequentibus paulo tantum longioribus corpore duplo circiter humilioribus, spina 1^a spina 5^a plus duplo brevior, membrana inter singulas spinas emarginata leviter lobata; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutiuscule rotundatis $6\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; anali spina media spinis ceteris longiore corpore duplo circiter humilior; colore corpore umbrino-viridi vel fusciscente-viridi; capite totoque corpore maculis magis parvis distantibus rotundis nigricante-fuscis non seriatis, operculum inter et pinnam caudalem 7 p. m. in serie longitudinali, 4 p. m. in serie transversali; pinna dorsali umbrino-aurantiaca maculis magnis fuscis irregulariter biseriatis basi utraque serie p. m. 7, serie inferiore basi pinnae sita, serie superiore margini pinnae superiori approximata, lobulis membrana interspinali flavis; pectoralibus et ventralibus profunde violaceis, immaculatis, pectoralibus flavo marginatis; anali dimidio basali umbrina, dimidio libero violacea, medio et postice macula nigra, inferne flavo marginata, caudali

aurantiaca dimidio basali maculis 3 magnis rotundis nigris, dimidio posteriore fascia latissima transversa nigricante-violacea, postice flavo marginata.

B. 7. D. 11/17 vel 11/18. P. 2/17. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 1/15/1 et lat. brev.

Habit. Baljan, in mari.

Longitudo speciminis unici 119'''.

Aanm. Mijn voorwerp onderscheidt zich van de talrijke reeds bekende soorten van *Serranus* met bruine vlekken op het ligchaam door de grootte en spaarzaamheid dier vlekken, slanken ligchaamsvorm, regelmatig bol profiel van den kop, zwarte ongevekte borst- en buikvinnen, door den breeden dwarschen zwarten band over de achterhelft der staartvin, enz. *Serranus bontoïdes* Blkr heeft insgelijks ongevekte borst- en buikvinnen, maar de kop is er zeer spits en naauwelijks bol, terwijl de vlekken van ligchaam en rugvin er veel kleiner zijn en talrijker.

Serranus nigripinnis CV. Poiss. II p. 253?

Serr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite convexo $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 5 circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali rostro et vertice convexa, ante oculos concaviseula; rostro lateribus squamoso medio alepidoto; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, sub oculi parte posteriore desinente, capite duplo fere brevior; osse supramaxillari squamis minimis sed bene conspicuis; osse intermaxillari dentibus pluriseriatis, serie externa conicis, seriebus internis setaceis antice longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 vel 4 mediocribus; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis, serie interna longioribus antice caninis 2 vel 4 mediocribus; rictu valde obliquo; praeoperculo obtusangulo, margine posteriore convexo denticulis minimis plus quam 60 denticulis angularibus ceteris tamen majoribus; suboperculo et interoperculo margine libero denticulis numerosis serratis; operculo spinis 3, spina media spinis ceteris longiore, spina inferiore spina superiore brevior; dorso parum elevato ventre non vel vix convexiore; linea laterali valde curvata, supra pinnas pectorales et initio caudae angulata; squamis lateribus 100 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali rotundatis; dorsali spinosa dorsali radiosa humilior spinis posterioribus subaequalibus spinis anterioribus longioribus corpore triplo circiter humilioribus, spina 1^a spina ultima duplo circiter brevior; membrana inter singulas spinas emarginata leviter lobata; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{2}$, ventralibus acute rotundatis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa rotundata $5\frac{1}{2}$

ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali spina media spina 3a crassiore sed non longiore corpore triplo fere humiliore; colore corpore superne viridi-umbrino, inferne roseo-margaritaceo; capite dorsoque antice ocellis valde confertis coeruleis (vel rubro-violaceis), dorso postice eandaque guttis fuscis magis distantibus; membrana operculari macula fusca; pinna dorsali umbrino-aurantiaca spinis radiisque parte basali fusco tinctis, dorsali spinosa nigricante-violacea marginata, dorsali radiosa dimidio basali fusco guttata, dimidio libero nigricante-violacea coerulea guttata; pinnis pectoralibus ventralibusque fusco-violaceis, pectoralibus aurantiaco marginatis; anali basi ut dorsali radiosa sed sine maculis fuscis; caudali fusco-violacea coeruleo guttata, postice aurantiaco marginata.

B. 7. D. 9/15 vel 9/16. P. 2/17. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 1/15/1 et lat brev.

Synon. *Merou à nageoires noires* CV. Poiss. II p. 253?

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo speciminis unici 169''.

Aann. *Serranus nigripinnis* CV. is in de groote Histoire naturelle des Poissons zoo kort aangeduid (1), dat het meelijkelijk valt, daarnaar alleen over de identiteit er mede van onderwerpelijke soort te beslissen, waarom ik mijn voorwerp slechts voorloopig daartoe breng. *Serranus hemistiktos* Rüpp. is eene er aan verwante soort wat het algemeene der kleurteekening betreft, doch volgens de afbeelding van den heer RÜPPELL te oordeelen wijkt zij zelfs in de bijzonderheden der kleurteekening en vooral in den habitus van den kop er nog aanmerkelijk van af.

Percis cancellata CV. Poiss. III p. 200.

Perc. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 3 fere ad $3\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; dorso humili; capite acuto convexo $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis 2 et paulo, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine

(1) » Sur un fond brun son corps est semé de taches petites, nombreuses et serrées, qui, à l'état sec, paraissent blanches. On en remarque un plus grand nombre vers la région antérieure. Les nageoires sont arrondies et leur couleur est brun très foncé ou noirâtre. D. 9/15. P. 2/17. V. 1/5. A. 3/9. C. 17. »

capitis; rostro acuto aetate minus proVectis oculo non aetate proVectioribus oculo longiore, toto ut et fronte et vertice alepidotis; osse suborbitali oculi diametro multo minus duplo humiliore; maxilla superiore maxilla inferiore paulo brevior sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa conicis majoribus, maxilla superiore antice 14 p. m. caninoideis, maxilla inferiore antice caninoideis 6 p. m. et utroque latere medio caninoideis 3 vel 4; dentibus vomerinis pluriseriatis parvis in vittam semilunarem dispositis; dentibus palatinis nullis; praeoperculo margine rotundato denticulato-crenulato; operculo spinis 2 superiore acuta inferiore obtusa longiore; suboperculo interoperculoque edentulis; squamis lateribus ciliatis 65 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali spinosa dorsali radiosa multo humiliore spina 4^a spinis ceteris longiore, spina 5^a spina 4^a duplo circiter brevior; dorsali radiosa corpore multo humiliore postice rotundata radiis plerisque ramulo anteriore paulo producto; pectoralibus obtusis convexis et ventralibus maxima parte ante pectorales insertis acutis et caudali margine posteriore convexa radiis angularibus plus minusve productis absque radiis productis 7 fere ad 7½ in longitudine corporis; anali dorsali radiosa humiliore postice angulata; colore corpore superne viridi-roseo, inferne margaritaceo-roseo; fascia cephalo-caudali fusca undulata antice infra lineam lateralem incipiente supra apicem pinnae pectoralis lineam lateralem secante et cauda supra lineam lateralem desinente, superne et inferne fascias fuscas transversas edente, fasciis superioribus et inferioribus alternantibus, dorso et ventre cum fasciis lateris oppositi unitis, superioribus 3 vel 9 quadratusculis, inferioribus 9 vel 10 margaritaceo limbatis medio quam superne et inferne latioribus, medio circiter vitta fuscescente unitis, anteriore basin pinnae pectoralis amplectente basi pectoralis inferne macula lutescente; spatiis interfascialibus series 3 longitudinales macularum dilutiorum efficientibus, maculis oculo majoribus, seriebus superioribus plus minusve rotundatis, serie inferiore quadratusculis, seriebus omnibus centro plus minusve fusco tinctis vel punctatis; regione supraoperculari macula rotunda coeruleo cincta et interne annulo coeruleo ornata; capite fasciis 2 latissimis fuscis, anteriore suboculari margaritaceo limbata, posteriore totum operculum amplectente; fronte striis 2 vel 3 nigricantibus transversis, iridem intrantibus; labiis mentoque fuscis; pinna dorsali spinosa aurantiaca antice praesertim fusco nebulata; dorsali radiosa membrana hyalino-rosea radiis aurantiaca, membrana inter singulos radios guttis 2 vel 3 nigris coeruleo annulatis; pectoralibus aurantiacis; ventralibus aurantiacis basi margaritaceis; anali membrana rosea radiis aurantiaca, radiis inferne nigricante-fuscis leviter coeruleo marginatis, membrana inter radios posteriores vulgo gutta nigra coeruleo annulata; caudali membrana rosea radiis aurantiaca, membrana inter radios omnes fere guttis 2 ad 5 nigris coeruleo cinctis, basi superne insuper macula nigra majore annulo dilutiore cincta.

B. B. D. 5/21 vel 5/22. P. 2/16 V. 1/5. A. 1/17 vel 1/18. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Labrus tetracanthus* Lac. Poiss. III p. 423, 473, II tab. 13 fig. 3.

Labre tetracanthé Lac. ibid.

Bodianus tetracanthus Lac. ibid. IV p. 235, 302.

Bodian téttracanthé Lac. ibid.

Percis treillisé CV. Poiss. III p. 200.

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo 2 speciminum 193''' et 233'''.

Aann. Hoezeer deze fraaije soort reeds ruim een halve eeuw in de wetenschap bekend is, wist men tot nog toe niets van hare juiste woonplaats. De verschere toestand mijner voorwerpen heeft mij toegelaten de kleuren juistere te beschrijven dan mijnen voorgangers mogelijk was.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Dascyllus polyacanthus Blkr.

Dascyll. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine cum, 2 fere in ejus longitudine absque pinna caudali; latitudine corporis 3 circiter in ejus altitudine; capite obtuso $5\frac{1}{2}$ ad $5\frac{1}{2}$ in longitudine corporis cum, $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis absque pinna caudali, altiore quam longo; oculis diametro $2\frac{3}{4}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; osse suborbitali sub oculo oculi diametro duplo circiter humiliore, squamato, non emarginato, postice denticulato; dentibus maxillis serie externa conicis acutis, seriebus internis minimis; praeoperculo subrectangulo angulo rotundato margine posteriore et inferiore denticulato; operculo spinis conspicuis nullis; dorso ventre altiore; squamis lateribus 32 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub dorsali radiosa interrupta, antice tubulis, sub dorsali radiosa caudaque poris tantum notata pinnis dorsali radiosa et anali acutis corpore duplo circiter humilioribus, dorsali spinosa spina postica spinis ceteris longiore dorsali radiosa multo humiliore, membrana interspinali parum emarginata lobata; pectoralibus acute rotundatis et ventralibus acutis radio 1^o producto 4 circiter, caudali profunde incisa lobis acutissimis superiore inferiore longiore producto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine totius corporis; anali spina 2^a spina 1^a plus duplo longiore, radiis mediis radiis ceteris longioribus; colore corpore pinnisque violascente-fusco, ventre dilutiore; pinna caudali dimidio posteriore medio et ventralibus postice fuscescente-aurantiacis.

B. 5. D. 17/14 vel 17/5. P. 2/15. V. 1/5. A. 2/15 vel 2/16. C. 1/13/1
et lat. brev.

Habit. Batjan, in mari.

Longitudo speciminis unici 119''.

Aanm. Deze soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan hare donkere kleuren en 17 rugdoornen, alsmede aan haar regt profiel, diep gespletene staartvin, enz.

Scripti Batavia Calendis Augusti MDCCCLV.
